

Svar på skriftligt spörsmål SSS 435/2022 rd

Svar på skriftligt spörsmål om krävande specialomsorgstjänster på svenska

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 435/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Sandra Bergqvist /sv m.fl.:

Varför ger ministeriet ett utlåtande som går stick i stäv med befintlig lag och den politiska viljan i riksdagen och

vilka åtgärder kommer man att vidta för att trygga att beredningen framskrider enligt befintlig lagstiftning?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I det skriftliga spörsmålet preciseras inte vilket utlåtande från social- och hälsovårdsministeriet som går stick i stäv med lagstiftningen. Våren 2022 skickade Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt ett brev till social- och hälsovårdsministeriet där man framförde att social- och hälsovårdsministeriet utan dröjsmål skulle vidta åtgärder för att ändra lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021, s.k. Nylandslagen) så att HUS-sammanslutningen i enlighet med organiseringsavtalet för HUS kan åta sig uppgifter i anslutning till specialomsorger som ska skötas vid den nuvarande specialtjänstenheten Eteva. Man har också hänvisat till lösningen gällande HUS-sammanslutningen i fråga om Kårkullas sakkunnigverksamhet.

Ärendet har behandlats i ministerarbetsgruppen för social- och hälsovården i juni 2022 och social- och hälsovårdsministeriet har föreslagit att lagstiftningen inte ändras för Kårkullas del, utan att välfärdsområdena kommer överens om försäljningen av tjänsterna till ett annat välfärdsområde i enlighet med den lagstadgade skyldigheten. I sista hand tar man ställning till frågan i samarbetsavtal mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena enligt 39 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021). HUS-sammanslutningen har lagstadgade uppgifter inom den specialiserade sjukvården. Enligt 9 § i Nylandslagen kan man med organiseringsavtalet för HUS endast avtala om den inbördes arbetsfördelningen, samarbete och samordning av verksamheten när det gäller ordnandet av hälso- och sjukvårdstjänster. Enligt Nylandslagen är det inte möjligt att överföra uppgifter inom socialvården, det förutsätter att lagen ändras. Enligt 58 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) kan inte organiseringsansvaret för annat än stödtjänster överföras. Psykiatri för personer med intellektuell funktionsnedsättning är en del av hälso- och sjukvården, men dess

samband med specialomsorgen och tillhörande beslutsfattande innebär att den också är en del av socialvården.

56 § i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen (616/2021 rd, s.k. införandelagen) innehåller bestämmelser om fördelningen av verksamheten inom Kårkulla samkommun, som ansvarar för den nuvarande svenskspråkiga omsorgen om utvecklingsstörda, och om fortsättningen som verksamhet i tvåspråkiga välfärdsområden. Kårkulla samkommuns verksamhet skulle således inte fortsätta som en separat samkommun. Den nuvarande verksamheten tryggas dock genom att ålägga tvåspråkiga välfärdsområden att ingå ett avtal enligt 39 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (samarbetsavtal för att garantera att de svenskspråkigas språkliga rättigheter tillgodoses inom social- och hälsovården) samt genom bestämmelser som gäller övergångsperioden. (RP 241/2020 rd).

Enligt 39 § 4 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska tvåspråkiga välfärdsområden innan de godkänner samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena höra social- och hälsovårdsministeriet. Samarbetsavtalet ska godkännas av samtliga tvåspråkiga välfärdsområdens välfärdsområdesfullmäktige. Det godkända samarbetsavtalet ska lämnas in till social- och hälsovårdsministeriet. På HUS-sammanslutningens vägnar godkänns avtalet av samkommunsfullmäktige och på Helsingfors stads vägnar av stadsfullmäktige.

Om de tvåspråkiga välfärdsområdena inte når enighet om innehållet i samarbetsavtalet eller om innehållet i avtalet inte säkerställer att de svenskspråkigas språkliga rättigheter tillgodoses inom social- och hälsovården, får statsrådet enligt lagen besluta om innehållet i avtalet efter att ha hört välfärdsområdena.

Enligt 39 § 5 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska fullgörandet av samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga samarbetsområdena följas och utvärderas årligen. Social- och hälsovårdsministeriet har våren 2022 beviljat Egentliga Finlands välfärdsområde statsunderstöd för beredningen av ett samarbetsavtal, vilket innebär att ministeriet redan i implementeringsfasen följer beredningen av samarbetsavtalet.

Den nya handikappservicelagen och specialomsorgslagen hör till socialvårdslagstiftningen. Därför ska ansvaret för att ordna tjänster i alla situationer ligga hos välfärdsområdena, som fattar beslut om beviljande av specialomsorger. De ändringar som gjorts och som hänvisas till i det skriftliga spörsmålet gäller alltså endast produktionen av tjänster.

Helsingfors 16.9.2022

Familje- och omsorgsminister Aki Lindén